

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-р Никифор Христов Стефанов, директор на Център за подготовка на докторанти във Висше училище по сигурност и икономика - Пловдив, на дисертационния труд на доц. д-р Тодор Панайотов Коларов на тема „Сигурността в смесените договори на Европейския съюз“, представен за придобиване научна степен „доктор на науките“ в област на висшето образование 9. Сигурност и отбрана, професионално направление 9.1. Национална сигурност

1. Значимост на изследвания проблем в научно и научно-приложно отношение

Изследването на смесените договори на Европейския съюз и тяхната специфика за сигурността и отбраната е проблематика, която се явява гранична между правото и сигурността. То е продиктувано от дефицита на цялостен подход при разглеждането на въпросите на сигурността, с оглед развитието на правната рамка в специфичната област на смесените договори на ЕС. Дисекцията на смесените договори на ЕС, от гледна точка на науката за сигурността не изключва задълбочен юридически анализ, който да потвърди тезата за многото и значими предизвикателства свързани със смесените договори. Посочения проблем задълбочено е анализиран от доц.д-р Коларов и постигнатите в труда му резултати са значими в научно и научно-приложно значение.

2. Точно формулирани цели и задачи на дисертацията

Точно формулираната опорна точка на целта на изследването на доц.д-р Коларов е насочена към идентифициране на онези аспекти на смесените договори, които допринасят несигурност в ЕС и представянето на варианти за преодоляването ѝ. За постигането на тази цел докторантът прецизно и точно е формулирал следните задачи:

- да се идентифицират нормативни разпоредби, включително в конституционния фундамент на ЕС, и съдебна практика на Съда на ЕС, които поставят предизвикателства в изследваната сфера ;
- да се предложат промени в нормативната база;
- да се идентифицират установени практики, които поставят предизвикателства в изследваната сфера и да се предложат промени в установените вече практики;
- да се идентифицира промяна , от практическа гледна точка и обозрим времеви отрязък, в който ако не изцяло, то в някои аспекти, може да бъде тествана и реализирана .

Избраните от доц. д-р Коларов цел и задачи на изследване са обосновани в основното съдържание на разработката.

3. Доказателства, че дисертационният труд е разработен самостоятелно и не повтаря буквално темата и значителна част от съдържанието на труда, представен за придобиване на образователната и научна степен „доктор“

Дисертационният труд е разработен по тема с различно съдържание от труда представен за придобиване на образователната и научна степен „доктор“.

4. Степен на познаване на състоянието на проблема и съответствие на използваната литература

Познавайки добре състоянието на проблема, доц. д-р Коларов е потърсил отговор на една голяма част от актуалните и с висока стойност на научна и практическа значимост въпроси. Постигнато е в рамките на 296 страници дисертационен труд и 1 приложение към него, и се основава на творческото проучване и научното осмисляне, и цитиране на 169 литературни източници. Чрез своето изследване доц.д-р Коларов демонстрира високо равнище на изследовател, събрал и обработил множество литературни източници, третиращи възникването, развитието и упражняването на компетентността от ЕС и държавите членки при сключване на смесени договори, а така също и отговорността по смесените договори и тяхното бъдеще.

5. Коректност при цитирането на автори представителен брой

В многото на брой литературни източници, използвани в хода на изследването, докторантът е търсил и е посочил научните достойнства на представителен брой автори работещи по проблемите на смесените договори и същевременно коректно, добронамерено и обективно е открил допуснатите слабости при някои техни тълкования на изследвания от него научен проблем.

6. Наличие на обоснован и разработен теоретичен модел на изследването

Разработеният от доц. д-р Коларов теоретичен модел на изследване, му е позволил да оцени, анализира и подлага на критичен анализ типологията на смесените договори в ЕС и да направи конкретен извод, че преодоляването на случаите на смесени договори, чието съществуване не е продиктувано от юридическа необходимост, би било решение в правилната посока. Вторият елемент в теоретичния модел на изследването на доц. д-р Коларов е посветен на възникването, развитието на смесените договори и тяхната правна уредба в правото на ЕС. При чисто юридически критерии за прилагане на смесените договори, те биха се явили функция на динамиката в променящия се баланс на компетентност, обусловен, както от промяната в първичното и производното право на ЕС, така и от практиката на Съда на ЕС. Упражняване на компетентността от ЕС и държавите членки при сключване на смесените договори е третия елемент от разработения и приложен модел от доц.д-р Коларов, в който той след задълбочена оценка и анализ, стига до извода, че първичното право на ЕС не съдържа нарочна уредба на процедурата за инициране на преговори по смесени договори, водене на преговорите, сключване на договорите, както и на тяхното тълкуване и заемане на позиции от името на ЕС и държавите членки в международни

организации създадени с тях. Четвъртият елемент от теоретичния модел на изследването е посветен на статута на смесените договори в ЕС и държавите членки. Чрез него доц. д-р Коларов посочва, че смесените договори имат статут на договори на ЕС и са източници на правото на ЕС. Частите от смесените договори, които са от компетентността на ЕС, са задължителни за Съюза, а така са задължителни и за държавите членки. В модела на изследване на доц. д-р Коларов са намерили място и теоретичния анализ на отговорността по смесените договори на ЕС и тяхното бъдеще.

Посоченото до тук ми дава основание да твърдя, че доц.д-р Коларов е представил модел на изследване в основата на който стои идеята да се идентифицират онези аспекти на смесените договори на ЕС, които генерират несигурност и да се предложи вариант за преодоляването ѝ.

7. Съответствие на избраната методология и методика на изследване с поставената цел и задачи на дисертационния труд

Проведеното от доц. д-р Коларов изследване с използването на методите на теоретичните и емпиричните изследвания дава обоснован отговор за постигането на поставената цел. За представяне на състоянието на проблема доц. д-р Коларов е използвал историческия метод на изследване без да е изпада в разточителна описателност. Задачите на дисертационния труд докторантът е решил, като творчески е приложил класическия подход към темата за сигурността и е включил дедуктивния метод при дискусиите отнасящи се до Общата външна политика и политика на сигурност (ОВППС). Доц. д-р Коларов максимално коректно е използвал и сравнителния метод към становищата на други изследователи, към нормативната уредба и съдебна практика в ЕС и извън ЕС, и към съдебна практика на съдебни органи към международни организации. Систематизирал е и е посочил съществуващите в теорията основни групи становища касаещи сигурността в смесените договори на Европейския съюз. Сравнително-правния метод на изследване доц. д-р Коларов е приложил и при оценката и анализа на уредбата на международни договори попадащи в категорията на смесени договори на ЕС в други държави и ефектът им върху сигурността. В съответствие със задачите на дисертационния труд авторът използва индуктивния метод за да дискутира темата за сигурността, като се започне от отделния индивид и се премине към ефекта върху общностите и държавата. Като всяко изследване от подобен род, то не е лишено от прилагането на системния подход, който е позволил на авторът да изследва проблематиката, свързана със смесените договори и въздействието им върху сигурността, като единна система със съответните взаимовръзки между отделните компоненти.

Избраната методика и методология на научно-приложно изследване съответства на поставената цел и задачи на дисертационния труд .

8. Наличие на собствен принос при събирането и анализирането на емпиричните данни

Събирането и анализирането на емпиричните данни сред множеството литературни източници е собствено дело на доц.д-р Коларов и се дължи на неговата научно-литературна осведоменост и компетентност.

9. Описание на приносите

9.1. Кратка характеристика на естеството и оценка на достоверността на материала, върху който се градят приносите на дисертационния труд.

Основните научни и научно-приложни резултати от извършените изследвания в дисертационния труд на доц. д-р Коларов могат да бъдат определени, като доказване с нови средства на съществени и нови страни в съществуващи научни проблеми и теории. Достоверността на материала в научната разработка води до увеличаване на знанията в заявената предметна научна област и представлява оригинално развитие на частни проблеми в даденото научно направление, водещи до конкретни резултати.

9.2. Описание на приносите на кандидата и класифицирането им.

В изследването е постигнато актуализиране на дефиницията за смесен договор на ЕС на Heliskoski и отразяване на измененията след Лисабонския договор, като акцентира на значението на т. нар. „нов“ тип смесени договори.

Представено е обобщение на различните класификации на смесените договори на базата на обединение, каталогизиране и допълнение на класификационните признаци и критерии установени от Shermers, Rosas, Maresceau и други.

Проведен е сравнителен анализ на съдебната практика на Съда на ЕС с тази на Върховния съд на САЩ и изводите за установения режим, отнасящ се за директния ефект и индиректното приложение на договорите от системата на Световната търговска организация (СТО), който пряко влияе върху индивидуалните икономически права.

Извършен е анализ на ефекта на съдебната практика на Съда на ЕС върху привидно запазената без промяна Общата външна политика и политика на сигурност (ОВППС) при тълкуване на „смесените договори от нов тип“.

Представена е автентична дискусия за напрежението на принципа за преобладаващата цел по оста компетентност в Общата външна политика и политика на сигурност (ОВППС) – компетентност на ЕС в другите политики.

Съществен принос на проведеното изследване е систематизираното обсъждане на ефекта на Брекзит върху смесените договори и направените предложения за рационализиране на уредбата на смесените договори от гледна точка на опита, който предстои да се натрупа от процеса на напускане на ЕС от страна на Обединеното кралство.

Като цяло дисертационният труд да показва, че докторантът притежава задълбочени теоретични знания по съответната специалност и способности за самостоятелни научни изследвания. Получените научни резултати съдържат теоретични обобщения и решения на научни или научно-приложни проблеми, които представляват оригинален принос в науката, което ми дава основание да подкрепя по-голямата част от посочените в автореферата претенции за приноси, които определям основно като научни и научно-приложни.

9.3. Оценка на степента на лично участие на дисертанта в приносите.

Дисертацията е документ , съдържащ резултати от самостоятелно научно изследване и с постигнатите научни и научно-приложни приноси доказва способността на докторанта доц. д-р Коларов, да разработва научни въпроси, важни за теорията и практиката и със съществено значение за националната и международната сигурност.

9.4 . Оценка на съответствието на автореферата с основните положения и приносите на дисертационния труд.

Авторефератът е разработен съгласно законовите изисквания и съдържа основните проблеми и пътищата за тяхното решаване, посочени в дисертационния труд.

10. Въздействия на дисертационния труд върху външната среда

10.1. Преценка на публикациите по дисертационния труд: брой, характер на изданията, в които са публикувани.

От посочените девет публикации, осем са по темата на дисертационния труд и верифицират резултатите от научното изследване. Основните резултати от научното изследване са апробирани от автора, дискутирани и защитени на научни конференции и в публикации.

10.2.Използване и цитиране от други автори, отзиви в научния печат и др.

Нямам основание да твърдя , че са ми известни цитиране от други автори или отзиви в научния печат по публикациите на дисертанта.

11. Лични качества на автора

Тодор Панайотов Коларов е с богата творческа биография. Доцент по право в Нов български университет и Американски университет в България. Консултант на Службата на ООН по наркотици и престъпност по въпросите на международната правна помощ по наказателни дела и конфискацията. Ключов експерт на Българския институт за правни инициативи, Националния институт на правосъдието (България) и Националния институт на магистратите (Румъния) по проект за приложение на

Регламент Брюксел I и международната правна помощ по наказателни дела и конфискацията в Афганистан и Пакистан. Експерт на Американската агенция за търговия и развитие по изследване на законодателната рамка на Казахстан за достъп до енергийния пазар на страната. Старши анализатор на Центъра за изследване на демокрацията по редица изследвания възложени от ЕК. Независим експерт на ЕК в сферата на пране на пари и отнемане на незаконно придобито имущество, включително в процеса на оценка на готовността на Хърватия за присъединяване към ЕС . Председател на Комисия за установяване на имущество, придобито от престъпна дейност в България. Юридически съветник в Посолство на САЩ в България, Департамент по правосъдие. Юридически анализатор на Световна банка. Автор на няколко монографии, студии и статии. Участник в международни конференции.

Всичко посочено до тук ми позволява да определя доц. д-р Коларов като изявен юрист и изграден научен работник.

12. Мнения, препоръки и бележки

Наред с положителното, в дисертационния труд на доц. д-р Коларов са допуснати и някои слабости:

- посочените изследователски задачи, съобразени с проблемните области в научното изследване, развиват в непълен обем общата дефинирана цел на дисертационния труд;
- дисертационния труд не е съобразен в пълен обем с изискванията на БДС ISO 7144.

Предлагам на автора прецизиране от техническа гледна точка на оформлението на бъдещи научни трудове.

Посочените критични бележки за слабости не се отразяват върху значимостта на научните и научно-приложни приноси в дисертационния труд

Заклучение

Предложеният дисертационен труд от доц. д-р Тодор Коларов „Сигурността в смесените договори на Европейския съюз“ е в съответствие с изискванията за придобиване на научната степен “доктор на науките” на ЗРАСРБ, Правилника за неговото приложение и чл.41 на Наредбата за развитие на академичния състав в НБУ.

Дисертационният труд на доц. д-р Коларов има научни и научно-приложни резултати, които представляват съществен принос за развитието на науката за сигурност и практическото решаване на проблеми, свързани със сигурността в смесените договори на Европейския съюз. Дисертационният труд съдържа теоретични обобщения и предложени решения на научно-приложен проблем. Постигнатите резултати от кандидата доц. д-р Тодор Коларов представляват значителен и оригинален принос в науката за сигурност.

Давам своята положителна оценка на разработения от доц. д-р Тодор Панайотов Коларов труд на тема „Сигурността в смесените договори на Европейския съюз“ и предлагам на уважаемите членове на научното жури да гласуват положително за придобиване от доц. д-р Тодор Панайотов Коларов на научна степен „доктор на науките“ в област на висшето образование 9. Сигурност и отбрана, професионално направление 9.1. Национална сигурност.

София

28.05.2018 г.

/ проф.д-р Никифор Стефанов /